

סנהדרין סו

שווערד

1. חדושי הר"ן על סנהדרין דף סו ע/א

תחומין ואליבא דר"ע. מהכא שמעינן שאין תחומין מן התורה לדברי חכמים כלל ואפילו תחומין של שלש פרסאות ואע"פ שבירושלמי אמרו שתחום שלש פרסאות הוא מדאורייתא וכן דעת הרי"ף ז"ל מ"מ לא משמע הכי בגמ' דילן דא"כ למה להו לאוקומא אליבא דיחידא לוקמה בתחומין של שלש פרסאות כד"ה, וה"ה דה"ל למימר דאיכא מחמר אליבא דמ"ד דליכא אלא לאו.

2. מרגליות הים

ג. ובסה"ק כ' דלא מצי לאוקמא בתחום ד"יב מיל דבזה לא היה צריך לומר דלכך פטור מסקילה משום דאין בו כרת וחטאת דהרי בלא"ה א"א לסקול על סכום ד"יב מיל דלא משכחת לה לעדים שיעידו על זה דממנ"פ אם הלכו עמו הרי גם הם חללו שבת והם רשעים ופסולים לעדות, וגם אם יאמרו שהלכו עמו עד גבול דתחום י"ב מיל והם לא עברו רק ראו אותו עובר בזדון מ"מ גם לפי דבריהם הם עברו עכ"פ על תחום שבת דרבנן והם פסולי עדות דרבנן שג"כ פסולים לדיני נפשות, ואם תאמר דמשכחת לה ששני עדים ראו אותו בשבת שחרית בעיר זו ושנים מעידים שראו אותו באותו שבת לעת ערב בעיר אחרת ויש מרחק ביניהם יותר מ"יב מיל א"כ הו"ל כמו שנים אומרים אחד בגבה ושנים אומרים אחד בכריסה דהו"ל חצי דבר כו' לכך נקטו תחומין אליבא דר"ע דמשכחת לה שהלכו העדים עמו עד סוף הגבול וראו שעבר את התחום והתרו בו דהוה חייב סקילה אם לא זה מה שפטור מכרת וחטאת...

3. חדושי הר"ן על סנהדרין דף סו ע/א

איש מה תלמוד לומר איש איש לרבות בת טומטום ואנדרוגינוס. ואם תאמר ולמה לן קרא לחיובה בת בקללת אב ואם והא השוה הכתוב אשה לאיש לכל עונשין שבתורה, ותירצו בשם ר' יצחק ז"ל שלא אמרו שהשוה אשה לאיש לכל עונשין שבתורה, אלא בכל המצות שנאמרו סתם שלא תאמר שיהא חיובן בסתם על האנשים ולא על הנשים אי נמי בכל המצות שנאמרו בלשון זכר ולא כתב איש כדכתיב בתמורה לא יחליפנו ולא ימיר אותו ועלה אמרינן בתמורה שהשוה הכתוב אשה לאיש לכל עונשין שבתורה [שדרך] הכתוב לדבר בלשון זכר, אבל במקום שכתוב איש בפירוש צריך לרבות אשה ובכמה מקומות דרשינן הכי אין לי אלא איש אשה מנין, והא דדרשינן הכא בת טומטום ואנדרוגינוס סירכא בעלמא נקטינהו ולא משום דאצריכו כולהו דודאי מכיון שהבן והבת חייבין פשיטא דטומטום ואנדרוגינוס חייבין בין שיהא בן או בת והיינו דנפקי כולהו מאיש ולא מרבינן להו מדרשי אחרני, ואם תאמר מאי שנא דבעריות וברכת השם דמרבינן מאיש איש את הכותים דמוזהרין בישראל והכא גבי כבוד אביו ואמו לא מרבינן להו, וי"ל דהכא אצטריכו לרבות את הנשים וכל היכא דאיכא למידרש ולרבוויי בישראל לא מוקמינן לי בכותים אבל לעיל גבי עריות וברכת השם לא איצטריך לי' לתנא לרבוויי נשים משום דבברכת השם כתיב האזרח ודרשי' מיני' לרבות את הנשים וכדרשי' במס' סוכה (כ"ח א') לרבות את הנשים שחייבות בעינוי יום הכיפורים ובעריות נמי לא צריכה קרא לרבונייהו דהא כתיב כל הנפשות העושות לחייב את הנשים:

4. מרגליות הים

יט. נכתוב קרא א א-להים וחרש וכו'. בגה"ש הקשה הא על מה הצד אין מזהירין כו' וע'... דאך מק"ו שהיא חדא-מחדא אין עונשין אבל במה הצד חדא מתרתי או מתלת עונשין כו'

5. יד רמה על סנהדרין דף סו/א

ודייקנן בשלמא למ"ד א-להים חול גמר קדש מחול במה מצינו, אבל בקל וחומר לא דאין מזהירין מן הדין, אלא למאן דאמר קדש היכי גמר חול מקדש, ודילמא אקדש אזהיר אחול לא אזהיר, ולא מייתר לן נשיא לאינו ענין, דמהיכא תיתי לי נשיא אי מקדש וחרש הא לית בהו צד שוה כלל, ותו דלא דמי ליה נשיא לקדש כלל בשום ענין כי היכי דתימא אף אני אביא נשיא, ומפרקינן א"כ דקרא א-להים אקדש בלחוד הוא דכתיב, לימא קרא לא תקל, דרך קצרה דהיינו לשון קלון והרי כל מיני קלון בכלל, מאי לא תקלל, שמעת מינה תרתי, להזהיר על קללה אחרת, ומאי ניהו, קללת דיין, שגם הוא קראו הכתוב א-להים, מיהו עיקר א-להים דכתיב ברישיה דקרא אקדש כתיב:

6. מרגליות הים

כב. גמר קודש מחול. המהר"ם מלובלין כ' יש לדקדק כיון דבין להאי תנא ובין להאי תנא שמעינן מנה חול וקודש א"כ מאי פליגי התנאים דמר אמר חול ומר אמר קודש כו' ובסה"ק כ' דנפ"מ לענין איסור מחיקה דלמ"ד א-להים חול נהי דגמרינן קודש מחול היינו במה מצינו אבל מ"מ עיקר הקרא מיירי בחול ומותר למוחקו וגם אינו צריך לכותבו לשם קדושת השם, ולמ"ד א-להים קודש רק גמרינן חול מקודש פשיטא דצריך לקדשו בשעת כתיבה ואסור למחקו...

7. יד רמה על סנהדרין דף סו/ב

באו עליה שנים [עיין משפ' רש"י], כגון שנעשת בעולה בביאת הראשון, הראשון בסקילה והשני בחנק, שלא תאמר כי רבי רחמנא בעולה בחנק ה"מ בבעולת בעל, אבל נבעלה בזנות אימא לא סקילה ליחייב ולא חנק ליחייב קמ"ל

8. תוספות רא"ש על סנהדרין דף סו/ב

והכתיב ומתו גם שניהם עד שיהיו שניהם שוין. פרש"י בני עונשין, ותימה תיקשי ליה לרבנן דמחייבי בא על הקטנה, וי"ל דומתו גם שניהם בנשואה כתיב, הילכך לרבנן דדיניה כנערה המאורסה בסקילה לא שייך למיפטריה מהאי קרא אבל לר' מאיר דדיניה בחנק כנשואה הו"ל למפטריה מהאי קרא, והשתא בין לר"מ בין לרבנן בא על הקטנה נשואה פטור דכתיב ומתו גם שניהם, ומת האיש השוכב עמה לבדו מתוקם בארוסה, וקשה א"כ מתני' דאייתנין לעיל בפרקין בת ג' שנים ויום אחד בא עליה אחד מכל העריות מומתין על ידה ודייקינן אפי' בהמה ולקמן בפ' בן סורר ומורה דייקינן דאיירי באישות כמאן אתיא, וי"ל דאתי כר' יונתן דמוקי גם שניהם למעוטי מעשה הורדוס, ועוד קשה אמאי בעי ר' יעקב בר אבא קטנה מאורסה לר' מאיר ולא בעי קטנה נשואה לכולי עלמא, ועוד אדפריך ליה לרבא והא כתיב ומתו גם שניהם תקשי ליה אמתני' דנדה בת ג' שנים ויום אחד, וי"ל דלרבנן ניהא [דכיון] דאין דינו משתנה בשביל קטנותה מיתוקם (שכבר) [שפיר] ומת האיש אשר שכב עמה לבדו בבא על הקטנה בין ארוסה בין נשואה ומתו גם שניהם דרשינן ליה לדרשא אחרית, ומתני' דנדה כרבנן, אבל לר' מאיר דבשביל קטנותה משתנה דינו מסקילה לחנק מסתבר דאית לן למדרשיה לקרא דומתו גם שניהם לפטור לגמרי. ור"ת מפרש עד שיהו שניהם שוין במיתה אחת שאם היתה בת עונשין היתה בחנק, ותימה הבא על בת כהן דאמר' לעיל בפרקין היא בשריפה ואין בועלה בשריפה ליפטריה לגמרי כיון דאינן שוין במיתה אחת, וי"ל דלמיפטר לגמרי אי אפשר משום דרשינן גבי זוממה כאשר זמם לעשות לאחיו ולא לאחותו:

9. חדושי הר"ן על סנהדרין דף סו ע/ב

כתנאי ומתו גם שניהם עד שיהיו שניהם שוין. פ' רש"י ז"ל שיהיו שניהם בני עונשין וקשה דהאי קרא ודאי כתיב באשת איש בעולה ובאשת איש לא אפשר למעוטי עד שיהיו שניהם שוין דהא אוכחנא לעיל בפירקין דקטן בן ט' שנים ויום א' הבא על הגדולה היא נחנקת וגדול הבא על הקטנ' מג' שנים ויום אח' כולן מומתין על ידה וא"כ הא דרשינן הכא עד שיהיו שניהם שוין לא אתיא אלא לנערה המאורסה שאם אין הבעל חייב על הקטנה אלא חנק אין שניהם שוין שהבעל בחנק והאשה בסקילה אם היא גדולה, ונצטרך לומר בזה דאם אינו ענין לאשת איש תנהו ענין למאורסה, והרמב"ן ז"ל אמר שהפסוק הזה נאמר שלא בדקדוק שאין ראוי שנאמר שהראיה היא מפסוק ומתו גם שניהם אלא מפסוק והוצאתם את שניהם שנאמר בנערה המאורסה והמדרש ממלת שניהם עד שיהיו שניהם שוין והטעות הזה נפל בספרים או שבא בגמרא של בדקדוק:

10. רמב"ם יד החזקה - הלכות איסורי ביאה פרק כא

(א) כל הבא על ערוה מן העריות דרך איברים או שחבק ונשק דרך תאוה ונהנה בקירוב בשר הרי זה לוקה מן התורה שנאמר לבלתי עשות מחקות התועבות וגו' ונאמר לא תקרבו לגלות ערוה כלומר לא תקרבו לדברים המביאין לידי גילוי ערוה:

11. המאירי על מסכת סנהדרין דף סו/ב

כל הבא על ערוה מן העריות והיא מתה והוא הנקרא בתלמוד מעשה הורדוס פטור מכלום וכן כל שלא הערה אלא שבא עליה דרך איברים והוא הנקרא מעשה חזודים ואינו מערה באחד משני משכבות שבה פטור מן המיתה אלא שלוקה אפילו בחבוק ובשרק בערוה מן העריות דרך תאוה והנאת קירוב בשר שנאמר לא תקרבו לגלות ערוה לא תקרבו לדבר המביא לכך:

12. שו"ע אבן העזר - סימן כ

(א) הבא על אחת מן העריות דרך איברים, או שחבק ונשק ונהנה בקירוב בשר, הרי זה לוקה וחשוד על העריות: הגה - והבא עליה, בין כדרכה בין שלא כדרכה, כיון שהערה בה דהיינו שהכניס העטרה, חייב עליה מיתה או כרת. ואין צריכין לראות כמכחול בשפופרת, אלא משיראו העדים אותם דבוקים זה בזה כדרך המנאפים, נהרגים על זה (טור), והאשה נאסרת על בעלה (נ"י פ' שני דיבמות).

13. ביאור הגר"א אבן העזר סימן כ

(א) הבא כו'. או כו'. הרמב"ם ... והרמב"ן השיג עליו וכתב דכל הנ"ל אסמכתא היא ... ובסנהדרין ס"ו ב' חידודים לאו כלום והרמב"ם כתב דלאו כלום הוא לענין מיתה וכן לאוסרה על בעלה וכמ"ש רש"י שם וס"ד למעטינהו מקרא שם ושם וז"ש דרך איברים ואמר חבק ונשק מההיא דאבות דר"נ ואמר ונהנה כו' מההוא דת"כ כנ"ל: